

Raport z konsultacji społecznych -
delimitacja obszarów zdegradowanych
i obszarów rewitalizacji
Gmina Frampol.

Definicja konsultacji społecznych.

Konsultacje społeczne to proces, w którym przedstawiciele władz przedstawiają obywatelom swoje zamierzenia bezpośrednio lub pośrednio ich dotyczące. Zamierzenia poddawane konsultacjom mogą dotyczyć zmian prawnych, jakichś zmian organizacji życia publicznego, przeprowadzenia inwestycji, sposobu rozwiązania ważnego problemu społecznego lub innych działań, których powodzenie w dużej mierze zależy od akceptacji ze strony obywateli.

Zasadniczym celem konsultacji jest podjęcie decyzji, która nie będzie antagonizować społeczności lokalnej, a jednocześnie pozwoli na rozwiązanie ważnej kwestii. Celem konsultacji społecznych jest nawiązanie dialogu pomiędzy mieszkańcami a władzą samorządową. Występowanie komunikacji zwrotnej pozwala na uniknięcie wielu konfliktów i przyspiesza proces decyzyjny. Porządek prawny i zwyczajowy wyznacza bardzo szerokie spektrum podmiotów i instytucji uczestniczących w konsultacjach społecznych. Zasadniczym kryterium zaproszenia tych podmiotów i instytucji do udziału w konsultacjach jest ocena wpływu przedsięwzięcia i jego skutków na interesy tych podmiotów. W praktyce państw stosujących idee społeczeństwa obywatelskiego nie stwarza się specjalnych barier do udziału w konsultacjach, a wręcz przeciwnie: konsultacje są dostępne dla wszystkich, którzy mogą wskazać na wpływ podejmowanych działań na ich sytuację.

Z merytorycznego punktu widzenia, konsultacje społeczne są jedną z form społecznej komunikacji. Komunikacja społeczna jest procesem wytwarzania, przekształcania i przekazywania informacji pomiędzy jednostkami, grupami, organizacjami i innymi podmiotami. Komunikacja jest skuteczna jedynie wtedy, gdy komunikujące się strony przekazują informacje w języku dla siebie zrozumiałym oraz gdy istnieje skuteczny nośnik tej informacji, który zapewni dotarcie przekazu do odbiorcy. Rola

nadawcy i odbiorcy w procesie komunikacji jest przechodnia. Nadawca po wysłaniu przekazu oczekuje jego odbioru i oceny, staje się odbiorcą. Dla skutecznej komunikacji ważne jest więc sprzężenie zwrotne pomiędzy nadawcą i odbiorcą.

Cele konsultacji.

Konsultacje społeczne są szeregiem aktów komunikacyjnych, w ramach których poszukuje się satysfakcjonującego rozwiązania. Etapy procesu konsultacji społecznych obejmują 5 kroków przedstawionych poniżej:

- informowanie o zamierzeniach
- prezentacja poglądów na sposoby rozwiązania problemu
- wymiana opinii
- poszukiwanie rozwiązań
- informowanie o podjętej decyzji

Przejdzie do kolejnego kroku w procesie jest możliwe po skutecznym zakończeniu działań zawartych we wcześniejszym etapie.

W praktyce, sposób prowadzenia konsultacji z mieszkańcami określają uchwały rad odpowiednich jednostek samorządu terytorialnego (gmin, powiatów, województw). Uchwały te powinny regulować zasady i tryb przeprowadzania konsultacji, obowiązujące procedury, zakres czasowy i merytoryczny. Najważniejszym zadaniem pozostaje jednak tworzenie odpowiedniego klimatu współdziałania i współodpowiedzialności, które są fundamentem skutecznych konsultacji.

Konsultacje społeczne pełnią następujące funkcje:

- *informacyjną*, tj. dostarczają mieszkańcom wiedzy o zamiarach

- samorządu, zaś samorząd uzyskuje informacje o ocenie tych zamiarów przez mieszkańców;
- *partycypacyjną*, tj. umożliwienie szerokiego udziału mieszkańców w decyzjach władz oraz upowszechnianie mechanizmów oddziaływania na decyzje władz samorządowych;
 - *identyfikacyjną* - wokół projektu tworzą się wyraźne grupy interesów związane z określonymi rozwiązaniami; mieszkańcy utożsamiają się z nimi; identyfikacja pozwala na prowadzenie komunikacji wokół określonych rozwiązań i podnosi skuteczność konsultacji;
 - *kreatywną* - brak aprobaty dla proponowanego rozwiązania często skutkuje poszukiwaniem innych, alternatywnych rozwiązań; można więc powiedzieć, że konsultacje wywołują rozwiązania innowacyjne, wskazujące na inne ujęcie problemu, dla którego rozwiązania planuje się określone działania;
 - *korygującą* - w wyniku konsultacji społecznych możliwe jest opracowanie nowych rozwiązań w realizacji polityki samorządu w zakresie rozwiązywanych spraw; korekta polityki umożliwia sprawniejszą realizację projektów dzięki uzyskaniu społecznej akceptacji dla tego rozwiązania;
 - *organizacyjną* - polegającą na regulacji współdziałania różnych urzędów, instytucji, organizacji pozarządowych, grup nieformalnych w związku z dyskusją i podejmowaniem decyzji w ważnej kwestii społecznej;
 - *edukacyjną* - obie strony konsultacji, tj. władza i obywatele, w toku procesu konsultacji wdrażają i upowszechniają zasady demokracji; zasady te mogą przechodzić na inne sfery życia publicznego;
 - *prewencyjną* - konsultacje społeczne mogą chronić władze samorządowe przed popełnieniem błędu przy podejmowaniu ważnej z punktu widzenia życia społeczności lokalnej decyzji; mogą też zapobiegać konfliktom, które wybuchłyby tak czy inaczej, gdyby nie

podjęto wcześniej społecznego dialogu.

Przedmiot konsultacji.

Przedmiotem konsultacji była delimitacja obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Frampol. Prace prowadzone były jako wstęp do przygotowania Gminnego Programu Rewitalizacji.

Zgodnie z ustawą o rewitalizacji zasadniczą część procesu konsultacji społecznych tego etapu tworzenia GPR rozpoczęła się obwieszczeniem o rozpoczęciu procesu konsultacji na stronie www gminy oraz na BIP dnia 02.12.2016r. Wcześniej miało miejsce spotkanie informacyjne dla radnych sołtysów oraz najważniejszych interesariuszy. Prowadzono też prace nad wyłonieniem grupy osób kandydatów do komitetu rewitalizacji.

Jednym z pierwszych narzędzi konsultacyjnych była ankieta, która zamieszczona została w internecie na stronach Urzędu Miejskiego dnia 02.12.2016. Ankietę wypełniło 36 osób.

Łącznie wykorzystano 5 metod partycypacyjnych łącznie z ankietą. Dnia 20.10.2016r odbyło się spotkanie informacyjne rodzaj konferencji otwierającej projekt. na spotkaniu przybliżono pojęcia rewitalizacji obszarów zdegradowanych i rewitalizacji, omówiono proces prac nad GPR oraz zadania i możliwości poszczególnych grup interesariuszy.

Spotkanie warsztatowe gdzie interesariuszom zaprezentowana została diagnoza ekspercka oraz dotychczasowy stan prac nad wyborem obszarów odbyło się 11.12.2016r. Zaprezentowano propozycję mapy poszczególnych obszarów zdegradowanych i rewitalizacji, poddano dyskusji delimitację oraz zgodność diagnozy eksperckiej z odczuciami i wiedzą mieszkańców. Łącznie w obydwu spotkaniach udział wzięło ponad 50 osób.

Kolejnym etapem był wywiad indywidualny z głównymi interesariuszami rewitalizacji czyli z Burmistrzem Frampola, dyrektorem Miejsko Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz dyrektorem Samorządowego Zespołu Szkolnego (w tym Gimnazjum) we Frampolu. Spotkania odbyły się w dniach 20.12.2016 i 13.01.2017r.

Wywiad oparty o poniższe pytania główne, miał charakter swobodny w każdym przypadku trwał około godziny.

1. Jak ocenia Pan/Pani sytuację Gminy na tle gmin sąsiednich chodzi o koncentrację negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym. Czy Gmina Frampol ma z czymś większe problemy od sąsiednich gmin?

Respondenci byli zgodni, co do faktu, że Gmina nie wyróżnia się wyraźnie na tle sąsiednich gmin w obszarze negatywnych zjawisk. Zauważono jednak problemy związane z emigracją ludzi młodych, słabym zaangażowaniem społecznym jednak podobne problemy mają też sąsiednie gminy.

2. Czy według Pana/Pani wiedzy któryś z wymienionych wyżej czynników jest szczególnie nasilony na terenie Gminy i jeśli tak to w jakich sołectwach?

Żaden z respondentów nie zauważył miejsc głębokiego nagromadzenia zjawisk takich jak ubóstwo, bezrobocie czy przestępczość. Jedne sołectwa mają większe problemy a inne mniejsze jednak nigdzie nie można określić tak wyraźnych obszarów zdegradowanych jak np. były obszary po PGR itp. Zauważono jednak problemy o silnym nasileniu związane z zaangażowaniem społecznym, szczególnie na terenie Frampola. Zauważono też zjawisko powolnego rozwoju kapitału ludzkiego i wzrost zaangażowania w działalność organizacji społecznych w wielu

miejsowościach gminy. Niechlubnym wyjątkiem jest Teodorówka. Uczestnicy wywiadu wskazują na fakt dużego zaangażowania tej miejscowości w przeszłości natomiast od kilkunastu lat życie społeczne zamiera. Przyczyn tego stanu rzeczy respondenci upatrują w degradacji najważniejszego budynku świetlicy OSP, który od lat stanowił miejsce aktywności lokalnej. Dyrektor MGOPS wskazuje z postawy roszczeniowe podopiecznych połączone z brakiem zainteresowania proponowanymi formami wzbudzenia aktywności.

3. Analiza statystyczna wskazała na 12 miejscowości które można określić mianem obszaru zdegradowanego Chłopków, Karolówka, Komodzianka, Korytków Mały, Stara Wieś, Wola Kątecka, Niemirów, Sokołówka Kolonia, Teodorówka, Frampol, Teodorówka Kolonia, Kąty. Które z tych miejscowości według Pana/Pani borykają się z największymi problemami?

W największej miejscowości jaką jest Frampol najwyraźniej widać problemy, niewielkie zaangażowanie mieszkańców w życie społeczne czy działalność publiczną widać po spotkaniach czy frekwencji wyborczej są też miejsca szpecące miasto. Respondenci zauważają niedostateczny rozwój infrastruktury związanej z kulturą czy ofertą dla młodzieży co ogranicza rozwój.

4. Czy na terenie tych miejscowości wdrażana działania mogące mieć charakter rewitalizacji?

W większości miejscowości objętych obszarem zdegradowanym wybudowano lub odnowiono świetlice wiejskie, w których coraz bardziej rozwija się aktywność mieszkańców. Są miejscowości zbyt małe lub pozbawione infrastruktury mogącej być oparciem dla działań społecznych lecz wtedy miejscowości współpracują w wykorzystaniu infrastruktury sąsiednich większych miejscowości. Do tej pory oprócz inwestycji w świetlice odbywały się różne działania społeczne finansowane z funduszy własnych gminy, oraz środków zewnętrznych.

5. Czy widzi Pan/Pani jakieś długofalowe skutki podejmowanych działań w którymś z wymienionych zakresów bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym ?

Najbardziej widocznym dla respondentów jest wzrost kapitału społecznego z bardzo niskiego poziomu. To pozytywne zjawisko można zaobserwować tam gdzie wcześniej zainwestowano w infrastrukturę społeczną oraz wsparto liderów lub partnerstwa. Prężnie działają środowiska seniorów, młodzież szkolna oraz kobiety. Brakuje wciąż oferty dla młodzieży i małżeństw.

6. Czy i w jaki sposób różnią się problemy miasta i sołectw wiejskich?

Jednym z problemów, który widać wyraźniej w mieście jest mniejsza ilość liderów w stosunku do ogółu mieszkańców. Powoduje to niższe zaangażowanie mieszkańców i mimo, że niektóre obszary jak kultura i rekreacja są mocno wspierane to jednak ze względu na niewielką bazę infrastruktury niewystarczające aby każdy mieszkaniec znalazł coś dla siebie.

7. Jako obszar rewitalizacji wskazano Teodorówkę ze względu na niski poziom kapitału społecznego, część Frampola ze względu na niski poziom uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym, oraz Korytków Mały ze względu na wysokie wskaźniki bezrobocia czy możliwe są według Pana/Pani działania rewitalizacyjne w tych sołectwach jeśli tak to jakie (infrastrukturalne i społeczne)?

Po pierwsze należy usunąć bariery, to z sukcesem udało się zrobić na terenach wiejskich (oprócz Teodorówki). Tam na bazie wyremontowanych świetlic rozwija się różnorodna aktywność mieszkańców. Wyrastają lokalni liderzy a działania gminy, jednostek kultury mają charakter wspierający.

Po drugie szczególnie w mieście Frampol istnieją niewykorzystane obszary związane z bogatą tradycją i historią miasta, które można wykorzystać dla rozwoju kapitału ludzkiego, edukacji oraz turystyki.

Podczas procesu konsultacji zorganizowano spotkanie focusowe z interesariuszami. Zaproszono przedstawicieli biznesu, samorządu, radnych, organizacji społecznych, sołtysów oraz dyrektorów placówek edukacyjnych. Dyskusja moderowana dotyczyła zidentyfikowanych problemów, grup społecznych zagrożonych wykluczeniem oraz możliwości wspólnego działania w tych środowiskach. Uznano za wskazane podejmowanie działań bezpośrednio w środowisku, z wykorzystaniem wszelkich dostępnych środków zewnętrznych. Uczestnicy wskazali szereg barier w mentalności lokalnych społeczności, wskazywali na braki w infrastrukturze oraz brak silnych liderów w szczególności na obszarach rewitalizacji. Wskazywano zarówno złe doświadczenia poprzednich inicjatyw jak i pozytywne przykłady zaangażowania społeczności. Wskazywano na ważną rolę przedsięwzięć zrealizowanych dzięki środkom pozyskiwanym z zewnątrz np. PPWOW.

Dnia 10.01.2017r. odbyły się spacer studyjne na terenie wszystkich miejscowości proponowanych w diagnozie do objęcia rewitalizacją spotkano się z sołtysami, zapoznano się z możliwościami lokalowymi na terenie miejscowości. Poniżej zdjęcia ze spaceru studyjnego.

Ryc. nr 1 Budynek na ulicy Zamojskiej 13.

Ryc. nr 2 Zabytkowa plebania na ulicy Kościelnej.

Ryc. nr 3 Zabytkowa plebania na ulicy Kościelnej.

Ryc. nr 4 ulica 3 Maja.

Ryc. nr 5 Zabudowa stodołna charakterystyczna dla starego Frampola.

Ryc. nr 6 Zabudowa stodołna charakterystyczna dla starego Frampola.

Ryc. nr 7 Budynek byłej szkoły w Korytkowie Małym.

Ryc. nr 8 Budynek świetlicy w Teodorówce.

Przez cały okres konsultacji na stronie internetowej gminy zamieszczone były mapy z zaznaczoną propozycją obszarów zdegradowanych i obszarów rewitalizacji. Diagnoza na podstawie, której wyznaczono obszary oraz propozycja uchwały o wyznaczeniu obszarów.

Konsultacje koncentrowały się na:

- 1) poznaniu potrzeb i oczekiwań interesariuszy oraz dążeniu do spójności planowanych działań z tymi potrzebami i oczekiwaniami;
- 2) prowadzeniu, skierowanych do interesariuszy, działań edukacyjnych i informacyjnych o procesie rewitalizacji, w tym o istocie, celach, zasadach prowadzenia rewitalizacji, wynikających z ustawy, oraz o przebiegu tego procesu;
- 3) inicjowaniu, umożliwianiu i wspieraniu działań służących rozwijaniu dialogu między interesariuszami oraz ich integracji wokół rewitalizacji;
- 4) zapewnieniu udziału interesariuszy w przygotowaniu dokumentów dotyczących rewitalizacji,
- 5) wspieraniu inicjatyw zmierzających do zwiększania udziału interesariuszy w przygotowaniu i realizacji gminnego programu rewitalizacji;
- 6) zapewnieniu w czasie przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji możliwości wypowiedzenia się przez interesariuszy.

Jednym z użytych narzędzi była ankieta. W trakcie badania spłynęło 36 ankiet. Poniżej przedstawiono wyniki ankietyzacji. Pierwsze pytanie dotyczyło miejsca zamieszkania.

Tabela nr 1. Miejscowość zamieszkania.

Lp.	Miejscowość	% odpowiedzi/ankiet
1	Chłopków	0%
2	Karolówka	8%
3	Kąty	0%
4	Komodzianka	3%
5	Korytków Mały	6%
6	Niemirów	0%
7	Pulczynów	3%
8	Radzięcin	0%
9	Rzeczyce	0%
10	Smoryń	0%
11	Sokołówka	3%
12	Sokołówka Kolonia	11%
13	Stara Wieś	8%
14	Teodorówka	28%
15	Teodorówka Kolonia	8%
16	Wola Kątecka	0%
17	Wola Radzięcka	0%
18	Frampol	22%

Większość ankiet spłynęła z Frampola i Teodorówki mimo, że dostęp był równy ponieważ ankiet zamieszczona była na stronie www gminy. Poniżej analiza odpowiedzi na pytania zamieszczone w ankiecie

Pierwsze pytanie dotyczyło negatywnych zjawisk jakich doświadczają mieszkańcy gminy:

Tabela nr. 2. Występowanie negatywnych zjawisk.

	Brak problemu	Niskie zagrożenie problemem	Średnie zagrożenie problemem	Wysokie zagrożenie problemem
Bezrobocie	8%	22%	58%	11%
Ubóstwo	8%	42%	42%	8%
Przestępczość	17%	67%	17%	0%
Niski poziom wykształcenia społeczności /i lub niski poziom edukacji	8%	53%	36%	3%
Niski poziom samoorganizacji społecznej .	6%	25%	25%	44%
Niski poziom uczestnictwa społeczności w życiu kulturalnym	3%	28%	33%	36%
Wykluczenie społeczne osób starszych	6%	39%	47%	8%

Według mieszkańców większość negatywnych zjawisk osiąga wartości niskie lub średnie co pokazuje, że problem ma słabe natężenie w odczuciu mieszkańców. Jedynie problemy niskiego poziomu samoorganizacji społecznej oraz niski poziom uczestnictwa społeczności w życiu kulturalnym osiąga "wysokie zagrożenie problemem". Odpowiedzi z ankiet pokrywają się z diagnozą obszaru.

Kolejna grupa pytań dotyczyła jakości życia w gminie.

Tabela nr. 3. Ocena jakości życia w odniesieniu do poszczególnych zagadnień.

	Niska	Średnia	Wysoka
Aktywność gospodarcza obszaru	58%	36%	6%
Poziom indywidualnej przedsiębiorczości	67%	31%	3%
Stan środowiska	44%	50%	6%
Zagrożenia naturalne (np. powodziowe)	69%	31%	0%
Zagrożenia dla zdrowia ludzi (np. skutek uciążliwego sąsiedztwa przemysłowych, ruchu pojazdów)	61%	28%	11%
Stan i dostępność infrastruktury społecznej (plac zabaw, tereny rekreacyjne, ścieżki rowerowe, etc.)	42%	50%	8%
Stan i dostępność infrastruktury sieciowej, w tym kanalizacji, wodociągów, gazu	42%	36%	22%
Jakość i dostępność komunikacji publicznej	36%	42%	22%
Jakość i dostępność oferty edukacji i wychowania przedszkolnego	44%	42%	14%
Jakość i dostępność ośrodków kulturalno-rekreacyjnych i sportowych.	58%	31%	11%
Estetyka otoczenia	39%	50%	17%
Dostępność i stan terenów zielonych oraz wypoczynku i rekreacji.	36%	42%	22%
Stan techniczny obiektów budowlanych	50%	44%	6%

Respondenci zauważają duże zagrożenia w zakresie gospodarki i miejsc pracy, niska aktywność gospodarcza i słaba przedsiębiorczość jest mocno akcentowana w odpowiedziach. Zagrożenia dotyczące zdrowia czy naturalne uważane są za słabo oddziałujące. Warto zauważyć, że mieszkańcy dostrzegają dobry stan i dostępność terenów zielonych oraz miejsc wypoczynku i rekreacji. Większość osób jako średnią określa estetykę otoczenia oraz dostęp do infrastruktury społecznej. Gorzej oceniana jest dostępność do ośrodków kulturalno - rekreacyjnych i sportowych.

Tabela nr.4 Oczekiwane efekty rewitalizacji.

Lp.	Jakie Pani/Pana zdaniem efekty powinny zostać osiągnięte w procesie rewitalizacji Gminy?	% odpowiedzi
1	aktywizacja gospodarcza obszaru	4%
2	przyciągnięcie inwestorów	9%
3	rozwój małej i średniej przedsiębiorczości	6%
4	stworzenie lub rozszerzenie bazy turystycznej	4%
5	tworzenie przestrzeni dla działań kulturalnych, artystycznych i społecznych	11%
6	tworzenie przestrzeni do wypoczynku i rekreacji	4%
7	poprawa bezpieczeństwa mieszkańców	5%
8	polepszenie komunikacji zarówno miejskiej, jak i regionalnej	1%
9	wzrost aktywności obywatelskiej mieszkańców	8%
10	przeciwdziałanie problemom społecznym (w tym patologiom)	4%
11	włączenie społeczne osób starszych	2%
12	zatrzymanie w Gminie ludzi młodych, w tym osób z wyższym wykształceniem	6%
13	odnowa zabytków	4%
14	remonty i renowacje budynków publicznych	13%
15	ochrona środowiska	5%
16	poprawa stanu dróg i chodników oraz budowa ścieżek rowerowych	12%
17	podniesienie dostępności do komunalnych usług sieciowych (kanalizacja, woda, gaz)	4%

Powyżej wpisano te efekty rewitalizacji, które są według mieszkańców najbardziej oczekiwane. Mieszkańcy oczekują na poprawę przestrzeni dla działań kulturalnych, artystycznych i społecznych. Ważna jest poprawa stanu budynków publicznych służących społecznościom na terenie Gminy. Poprawa stanu dróg i chodników oraz budowa ścieżek rowerowych ogólnie rzecz biorąc poprawa infrastruktury komunikacyjnej jest oczekiwana przez mieszkańców. **Do końca procesu konsultacji nie**

**wpłynęła żadna uwaga dotycząca zakresu delimitacji obszaru
rewitalizacji i obszaru zdegradowanego.**